

Socio-Economic Problems and the State

journal home page: <http://sepd.tntu.edu.ua>

ISSN 2223-3822

Prodius, O. (2019) Stratehuvannya innovatsynoho rozvytku v systemi upravlinnya pidpryyemstva [Strategy of innovative development in the enterprise management system]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 21, no. 2, pp. 210-218. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2019/19poisup.pdf>

СТРАТЕГУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Оксана Продіус

Одеський національний політехнічний університет
просп. Шевченка, 1, м. Одеса, 65044, Україна
e-mail: o.i.prodius@gmail.com

Article history:

Received: October, 2019

1st Revision: October, 2019

Accepted: November, 2019

JEL classification:

010

031

UDC:

330.341.1:658

DOI:

Анотація. У статті розкрито зміст та концептуальні основи стратегування інноваційного розвитку в системі управління підприємства в сучасних умовах посилення конкурентної боротьби на внутрішніх і зовнішніх ринках. Особливу увагу приділено етапам розробки та реалізації інноваційної стратегії, що дозволяє структурувати формування інноваційної стратегії та виділити необхідні складові цього процесу у відповідності до новітніх тенденцій розвитку менеджменту. Проаналізовано недоліки в управлінні інноваційними процесами на підприємстві. Запропоновано удосконалення управління на підприємстві відповідно до сучасної концепції інклюзивної інноваційної діяльності. Виявлено, що стратегування інноваційного розвитку в системі управління підприємства сприяє формуванню відносин соціального партнерства між соціумом, владою та бізнесом, що стимулює та активізує їх економічну активність, мотивує до ефективного та раціонального використання наявного потенціалу або прийняття управлінських рішень з пошуку додаткових можливостей підвищення рівня конкурентоспроможності.

Ключові слова: інноваційний розвиток, стратегування, інноваційна стратегія, стратегічне управління, інклюзивні інновації, управління підприємством, системний та комплексний підходи.

1. Постановка проблеми.

Зростання темпів якісних структурних перетворень в українській економіці внаслідок глобалізації диктують необхідність адекватної реакції господарюючих суб'єктів на зміни ринкових процесів у зовнішньому середовищі. Під впливом змін у світовій економіці, системі організаційних цінностей інноваційний процес набув більш складний багатоаспектний характер, що вимагає докладання нових технологій менеджменту в напрямку забезпечення більшої його відкритості. В результаті зміни акцентів в управлінні на перший план вийшли проблеми пошуку перспективних ідей у зовнішньому середовищі, їх правильної оцінки щодо ефективної реалізації за допомогою тісної стратегічної інтеграції всіх учасників інноваційної діяльності, розвитку мережевої взаємодії. Таким чином, визначається перехід від традиційної «закритою» моделі інноваційної діяльності, яка передбачає створення інновацій власними силами, до моделі «відкритих інновацій», спрямованої на активну взаємодію з зовнішніми джерелами інновацій [1-3].

Продіус О. Стратегування інноваційного розвитку в системі управління підприємства. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2019. Вип. 2 (21). С. 210-218. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2019/19poisup.pdf>

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

В сучасних умовах традиційні методи стратегічного менеджменту привносять в розвиток організації набагато більший результат в поєднанні з інноваційною активністю. Синергія інтеграції стратегічного та інноваційного управління призводить до покращення позицій організації в конкурентній боротьбі на ринку за рахунок створення унікальних конкурентних переваг. У зв'язку з цим в умовах декларованого переходу вітчизняної економіки до постіндустріального технологічного укладу перспективи успішного управління підприємствами закладені в оперативному переході на інноваційний шлях за допомогою формування інноваційної стратегії.

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Фундаментальні основи теорії стратегічного менеджменту були закладені роботами І. Ансоффа, М. Альберта, П. Барвайза, Р. Батлера, Дж. Брайна, Х. Виссема, Р. Венслі, С. Вутона, П. Друкера, Л. Девіса, П. Кузінса, П. Марша, М. Мескона, В. Ойкена, М. Портера, Д. Стриккланда, А. Томсона, А. Файоля, Ф. Хедоурі, У. Ешбі та ін. В своїх працях вони визначили сутність та принципи стратегічного менеджменту, розробили його моделі, методи визначення мети, проведення стратегічного аналізу, вибору найбільш перспективних стратегій і способів їх реалізації на підприємстві.

Розвитку теорії інноваційного менеджменту присвячені роботи зарубіжних і вітчизняних вчених, але одним з перших засновників серйозних досліджень інновацій та їх ролі в економічному розвитку став Н. Кондратьєв. Його ідеї багато в чому були використані австрійським економістом Йозефом Шумпетером, родоначальником теорії інноваційних процесів в сучасній концепції її трактування. Подальший розвиток теорія інновацій отримала в дослідженнях Г. Менша і А. Кляйнкнехта, категорії нової технологічної системи і технологічної революції в роботах Х. Фрімена, широку класифікацію розробив А. І. Пригожин.

Питанням стратегічного інноваційного розвитку, формування інноваційних стратегій присвячені праці С. Валдайцева, Л. Водочека, Дж. Ван Дейна, Г. Менша, М. Портера, Р. Фостера, Ф. Хайека, С. Ю. Глазьєва, Д. С. Львова та ін. Серед українських науковців, які досліджували проблеми інноваційного розвитку та розроблення інноваційних стратегій потрібно назвати І. В. Алексєєва, А. П. Гречан, М. П. Денисенка, Я. А. Жаліло, С. М. Ілляшенка, М. І. Крупку, О. В. Макару, С. В. Філіппову, В. П. Семиноженка, А. І. Яковлева, О. М. Шкіня, А. В. Гриньова, Є. В. Крикавського.

Інноваційний розвиток промислових підприємств висвітлюється в наукових працях О. І. Амоші, Ю. М. Бажала, Б. М. Данилишина, О. О. Лапко, Б. А. Малицького, Л. І. Федулової та інших. Аналіз опублікованих праць з даної проблематики дає підстави зробити висновок, що дослідження напрямків стратегічного розвитку підприємств на інноваційних засадах потребують постійного аналізу та вдосконалення відповідно до світових тенденцій. Разом з тим недостатньо досліджена проблематика управління інноваціями, ступінь впливу інноваційних змін на організаційну середу і культуру, інноваційна готовність персоналу до нововведень, а також нагальна потреба розробки стратегування інноваційного розвитку в системі управління підприємством. Гострота перерахованих проблем, їх вагомість в сукупності з теоретико-методичної невизначеністю визначили вибір теми і мети цього дослідження.

3. Постановка завдання.

У статті поставлено завдання дослідити зміст стратегування інноваційного розвитку в системі управління підприємства; оцінити особливості вибору стратегій інноваційного розвитку; запропонувати механізми стратегування інноваційного розвитку в системі управління підприємства у відповідності до інклюзивного інноваційного розвитку.

4. Виклад основного матеріалу.

В сучасних умовах господарювання результати інноваційної діяльності, ініційованої прискоренням темпів науково-технічного прогресу та глобалізацією економіки, істотно позначаються на всіх аспектах розвитку людського суспільства, змінюють саме середовище життя і діяльності людини, способи забезпечення його існування і розвитку. Схема такої взаємодії подана на рис. 1.

З погляду конкретних підприємств інноваційну діяльність необхідно розглядати як один з основних засобів їхньої адаптації до постійних змін умов зовнішнього середовища.

Інновація, як багатоаспектне комплексне явище стала сьогодні невід'ємною частиною будь-якого підприємства, засобом досягнення поставленого результату, певним організаційним стратегічним ресурсом.

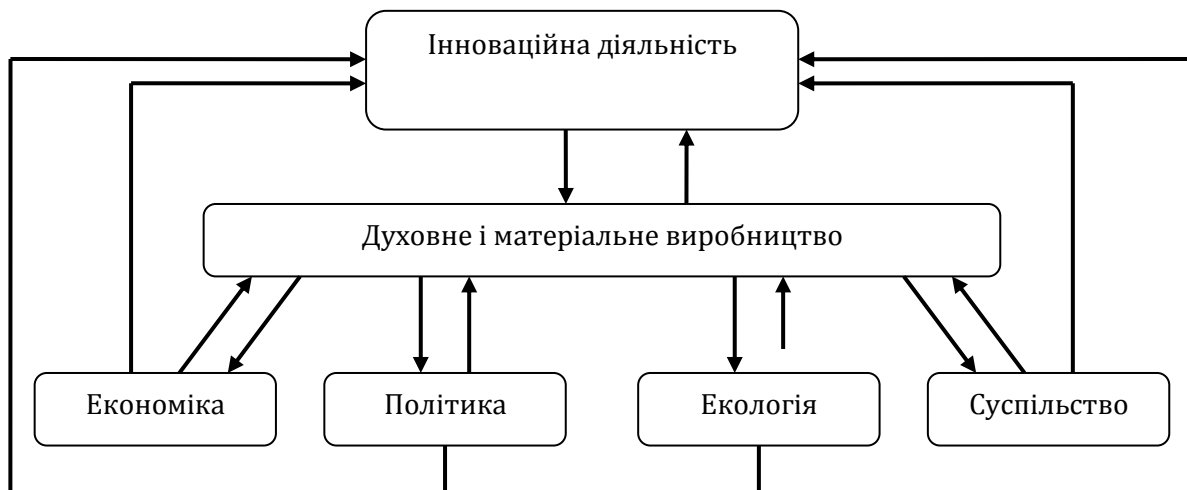

Рис. 1. Схема впливу інноваційної діяльності на різні сфери життєдіяльності суспільства

Необхідно зазначити, що сформована вітчизняна система управління інноваціями має суттєві недоліки, оскільки не дозволяє повноцінно активізувати впровадження інновацій та формувати інноваційну сприйнятливість персоналу організації. Управління інноваційними процесами на підприємстві означає вибудовування багаторівневої структури впливу: від цілеспрямованої державної політики до ефективного менеджменту кожного конкретного підприємства.

Спонукальними мотивами розвитку інновацій на підприємстві є прагнення знизити витрати підприємницької діяльності і збільшити прибуток в умовах підвищеної конкуренції. У процесі використання застарілих технологій і техніки витрати формуються на рівні вище середніх, і підприємництво може стати збитковим, якщо конкуренти зуміли знайти шляхи завоювання ринку збуту на основі зниження витрат виробництва і низьких цін пропонуваній продукції і послуг. Звідси в кожного підприємства виникає необхідність створювати конкурентні переваги, а це можливо здійснити за рахунок використання такого інструмента, яким є інновації. При цьому чим швидше здійснюється інноваційний процес, тим більша імовірність успішної діяльності.

В умовах підвищеної невизначеності зовнішнього середовища, відсутність дієвих заходів державної щодо підтримки вітчизняних підприємств призвело до зменшення здійснення інноваційної діяльності. Так, до числа найбільш значущих для сучасних організацій проблем, що гальмують їх модернізацію, зараховують наступні:

- 1) неефективність системи управління підприємствами, обумовлену орієнтацією бізнес-процесів, в тому числі і інноваційних, на короткострокові результати, відсутністю інноваційної стратегії в діяльності підприємства;
- 2) низький рівень розробленості підходів до достовірної оцінки ефективності реалізації інноваційних стратегій розвитку підприємств;
- 3) недостатній ступінь вивченості кон'юнктури світового інноваційного ринку і слабкий аналіз галузевих ринків при виборі конкурентоспроможних напрямків інноваційного розвитку підприємства;
- 4) обмеженість власних інвестиційних ресурсів, неефективність фінансового менеджменту та управління витратами виробництва при реалізації інноваційних стратегій, а також низький рівень відповідальності керівників підприємств за наслідки прийнятих рішень;
- 5) незабезпеченість отримання максимальної віддачі від конкурентоспроможних інновацій в умовах розвитку вітчизняних промислових технологій;
- 6) низький рівень кваліфікації менеджерів і персоналу щодо інноваційного менеджменту;

7) недосконалість законодавчої бази для розвитку інноваційної діяльності підприємств.

Зазначені проблеми щодо інноваційного розвитку не сприяють формуванню і реалізації ефективних інноваційних стратегій, що негативно впливає на конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, посилюючи невизначеність їх перспектив у майбутньому.

Необхідно також зазначити, що хоча інновації є двигуном економічного прогресу і покликані сприяти поліпшенню добробуту різних груп суспільства, але при певних умовах інновації можуть також посилювати соціальну нерівність і ізоляцію. Саме тому все більш актуальним стає питання про «інклюзивні» інновації, які спираються не тільки на технологічні інновації, а й на автоматизацію робочих процесів, системи доставки і інновації в рамках бізнес-процесів для зниження витрат і розширення доступу. Це означає, що інклюзивні інновації можуть розроблятися на основі передових досліджень або з використанням раніше відомих технологій. Інклюзивна інноваційна діяльність спрямована головним чином на сприяння забезпеченню доступу до основних товарів і послуг і на розширення економічних прав і можливостей за рахунок зусиль зі створення, одержання, адаптації, засвоєння і поширення знань, безпосередньо орієнтованих на задоволення потреб маргіналізованих верств населення [9].

Так, держава може виступати як замовник і споживач інноваційних рішень, якщо розробки та інновації відповідають соціальним пріоритетам державної політики. Ключову роль у проведенні новітніх економічних перетворень інклюзивного розвитку має отримати залучення усіх осіб без виключення до інноваційної діяльності. Творцем інноваційного продукту може бути особа з обмеженими можливостями, яка також може бути автором методики чи споживачем технології. Економіка повинна стати не тільки стійкою, але і більш інклюзивною у контексті об'єднання науки і бізнесу, створення і впровадження інноваційних проектів в різних сферах, які безпосередньо соціальний вплив на людей, а також розвинути стійкий комерційний потенціал. Тому, інклюзивна діяльність – це не просто соціальні та благодійні заходи, а бізнес, спрямований на вирішення соціально гострих проблем суспільства, при цьому генерується прибуток для власної операційної діяльності та подальшого розвитку. В сучасному світі усвідомлюється необхідність інтеграції осіб з обмеженими можливостями здоров'я в суспільство, шляхом подолання не тільки фізичних, але й психологічних бар'єрів у їхньому житті та активним залученням в інклюзивну інноваційну діяльність.

Ідеологія стратегування базується на системній парадигмі процесу формування цілісної багаторівневої і багатооб'єктної процесної системи стратегічного управління з сильною внутрішньою структурою, яка охоплює і об'єднує всі компоненти стратегічного процесу, включаючи об'єкти і суб'єкти стратегічного планування, стратегічні інститути, стратегічних стейкхолдерів, комплексні, цілісні і взаємопов'язані стратегії функціонування об'єктів різних рівнів в єдину систему стратегічного планування та керування ними. На відміну від стратегічного планування, як сукупності методів та інструментів, стратегування – більш широке системне поняття, що представляє собою єдиний безперервний процес розробки і реалізації основних програмних документів стратегічного планування соціально-економічного розвитку підприємства, а саме концепцій, стратегій, програм [5-7].

Метою стратегування інноваційного розвитку підприємства є формування з розрізнених механізмів, складових процесу стратегічного управління, єдиної цілісної взаємопов'язаної системи механізмів реалізації інноваційної стратегії на базі формування технологічного комплексу, що об'єднує програмно-проектні кошти розробки стратегії: прогнозування, сценування, моделювання, планування, проектування, програмування, моніторинг і механізми стратегічного управління, такі як залучення стейкхолдерів, формування інноваційних державно-приватних партнерств, контролінг.

Інноваційна стратегія дає змогу підприємству враховувати зміни в оточуючому середовищі, сприяє генеруванню змін організаційно-управлінського характеру та забезпечує керування цими змінами з ціллю високих показників кінцевих результатів діяльності. Вибір інноваційної стратегії підприємства має базуватися на наявному

інноваційному потенціалі, оскільки він забезпечує проведення наукових досліджень, експериментальних розробок. Крім того вибір стратегії інноваційного розвитку обов'язково повинен здійснюватися з урахуванням впливу зовнішнього середовища та цілей розвитку організації. Основну ж роль у виборі стратегії розвитку підприємства відіграє верхній рівень керівництва, який відповідає за вибір точних стратегічних пріоритетів.

Основні етапи розробки, методики вибору та особливості стратегування інноваційного розвитку в системі управління підприємства наведені на рис. 2.

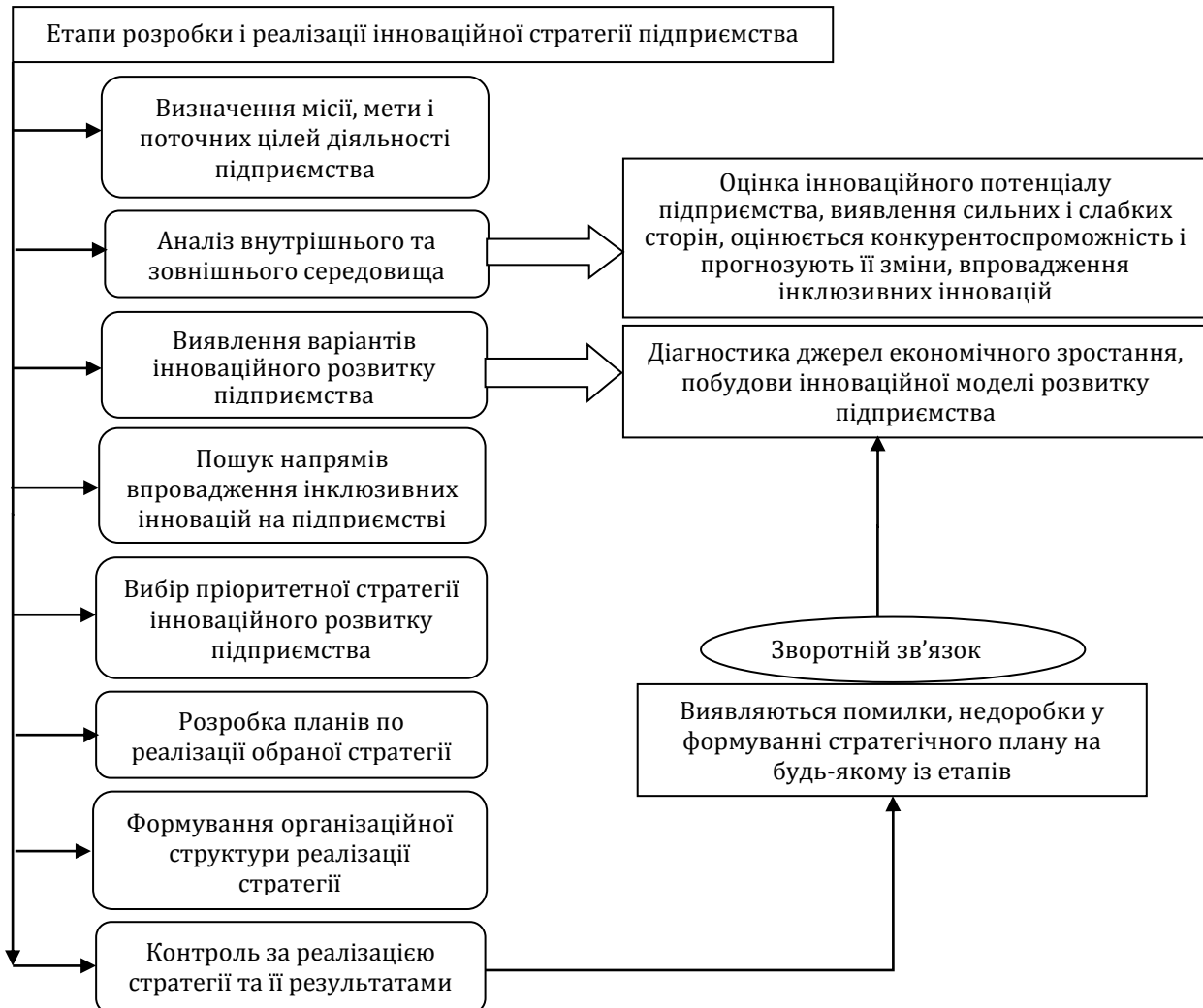

Рис. 2. Етапи розробки та реалізації інноваційної стратегії підприємства

Примітка: адаптовано за загальновідомою схемою.

Отже, на першому етапі необхідно визначити місію, мету і поточні цілі діяльності підприємства. Саме тоді, коли на підприємствах розпочинається стратегічне планування, основним виявляється перегляд місії підприємства, яка визначає довгостроковий напрямок і ціль діяльності підприємства. Місія важливий інструмент управління з метою визначення довгострокової стратегічної орієнтації підприємства та спрямованості персоналу на досягнення цілей.

На другому – здійснити аналіз середовища (внутрішнього, зовнішнього). Зокрема, інноваційний потенціал підприємства, можливості і загрози, сильні та слабкі сторони, виявити конкурентоспроможність, спрогнозувати зміни. Дуже поширеним методом здійснення аналізу середовища є SWOT-аналіз, який завжди застосовується у стратегічному плануванні.

Третій етап передбачає на основі аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища поточних цілей, пошук та розробку інноваційних напрямків розвитку підприємства. У дослідженнях вітчизняних та іноземних науковців термін «інноваційний розвиток» використовується, коли йдеться про відповідний тип розвитку на макрорівні. А також коли

проводяться дослідження стосовно механізму реалізації науково-технічного прогресу в процесі економічного розвитку, формування знань. Важливим тут є пошук джерел економічного зростання, побудови інноваційної моделі розвитку підприємств тощо [6].

На цьому етапі узгоджуються відповідність вихідних та нових цілей діяльності підприємства; моделюються варіативні сценарії; досліджується вплив кожного на сформульовані альтернативні стратегії; визначається конкурентоспроможність підприємства у разі реалізації тієї чи іншої стратегії за певним сценарієм.

На четвертому етапі здійснюється пошук напрямів впровадження інклюзивних інновацій на підприємстві

На п'ятому етапі здійснюється вибір пріоритетної стратегії інноваційного розвитку підприємства.

Шостий етап включає розробку планів по реалізації обраної стратегії. Після цього розпочинається формування організаційної структури управління та процес реалізації інноваційної стратегії. Він передбачає організацію реалізації стратегії та її практичну оцінку, контроль за виконанням також зворотній зв'язок, якщо виявляються помилки, недоробки у формуванні стратегічного плану.

Необхідно зазначити, що вибір інноваційної стратегії залежить від багатьох факторів, в тому числі від ринкової позиції підприємства, динаміки її зміни, виробничого і технічного потенціалу, вироблених продуктів або послуг, стану економіки та інших показників.

Сучасна концепція стратегічного управління інноваціями для ефективного функціонування повинна бути заснована на принципах: відкритості, когерентності, емерджентності, ієрархічності, інформативності, системності та ергономічності. Поєднання методів адміністративного керівництва з економіко-математичними методами, комп'ютеризація і автоматизація управлінських процесів при одночасному посиленні суб'єктивного фактора, під впливом інформаційних потоків сприятиме оптимізації діяльності корпорацій і підвищенню ефективності стратегічного управління компанією. Стратегічне управління інноваціями має бути націлене на реалізацію загальної тенденції зменшення матеріалів, енергії, людських і фінансово-економічних ресурсів за рахунок збільшення якості та кількості інформації, вдосконалення внутрішньої організації компанії, управлінської та технологічної культури, а також своєчасності виконання всіх цільових завдань. При цьому, якщо в минулих концепціях управління чільну роль грав контроль на базі зворотних зв'язків (який, проте, і в сучасній концепції залишається необхідною компонентою), то в сучасній – це передбачення і випередження, що є можливим, оскільки інформація існує в просторово-часовому континуумі, утворюючи векторно-інформаційне поле. Правильно використовуючи існуючу інформацію, можна перейти від невизначеності до визначеності, від хаосу до детермінізму. Треба тільки зрозуміти, що застосування для всіх систем, в тому числі економічних, закону структурної гармонії, закону динаміки квантування кількісно-якісних змін, які представляють собою інновації, дозволить отримати величезну економію коштів і часу при постановці і вирішенні різних економічних задач, особливо мають стратегічний характер.

В сучасних умовах господарювання, важливою ознакою є розвиток нових форм конкуренції, виникає об'єктивна необхідність по-новому вирішувати проблему інновацій та використовувати нові класифікації, з тим, щоб приймати відповідні ринкові стратегії. Саме тому наведемо узагальнену класифікацію інновацій в таблиці 1.

Таке різноманіття класифікацій свідчить, про універсальність інноваційних процесів, інновацій, що проникають у всі сфери життя суспільства. Класифікація інновацій за основними ознаками дозволяє визначити глибину здійснюваних в суспільстві перетворень та їх вплив на суспільний прогрес, охарактеризувати дієздатність і розвиток економічної системи, допомагає правильно зробити вибір інноваційної стратегії відповідно до типу інновації, форми управління інноваційним процесом, способу реалізації інновації на ринку тощо.

Процес стратегічного управління інноваціями є циклічним, оскільки в реальності формування і відбір інноваційної стратегії може відбуватися на етапі стратегічного аналізу середовища, на заключному етапі оцінки її результативності може знадобитися додатковий аналіз зовнішнього оточення. Крім того, з часом стратегія може змінюватися, тому необхідний моніторинг та щорічне коригування стратегічних рішень і планів інноваційного розвитку. Скоординоване і паралельно-послідовне проходження пропонує етапів стратегічного управління інноваціями дозволить забезпечити досягнення майбутніх бажаних результатів безпосередньо через інноваційний процес,

зачіпаючи як концептуально-підприємницькі, так і організаційно-процедурні аспекти перспективного розвитку організації. Таким чином, особливістю стратегічного управління інноваціями є перспективне орієнтування інноваційної діяльності на запити споживачів, гнучке реагування і безперервне оновлення параметрів моделі бізнесу, виходячи з вимог конкуренції, в напрямку досягнення стійких переваг шляхом розвитку творчості та інтелектуального потенціалу підприємства, що зумовлює зростання його значення в системі управління сучасною організацією в умовах інноваційного розвитку світової економіки [4-5].

Таблиця 1. Узагальнена класифікація інновацій

Ознака класифікації	Вид інновації
1. Цільова ознака	1.1. Кризова інновація. 1.2. Інновація розвитку. 1.3. Інклюзивні інновації.
2. Зовнішня ознака	2.1. Продукт: - новий товар; - нова послуга. 2.2. Операція, що оформлена у вигляді інструкцій, правил, положень і т.д.: - нова технологія; - фінансова операція; - мерджер; - дії щодо захоплення ринку та ін.
3. Структурна ознака	3.1. Виробничо-торгова інновація: - новий товар; - нова технологія; - нові методи торгівлі та обслуговування; - нова організація виробничо-торгівельного процесу; - нова структура виробництва та ін. 3.2. Соціально-економічна інновація: - нова організація праці; - інновація по збільшенню об'єму виручки; - інновація по зменшенню собівартості виробництва. 3.3. Фінансова інновація: - новий фінансовий продукт; - нова фінансова операція та ін. 3.4. Управлінська інновація: - нова структура апарату управління; - нові методи прийняття рішень, що стосуються управління.

Процес стратегічного управління інноваціями є циклічним, оскільки в реальності формування і відбір інноваційної стратегії може відбуватися на етапі стратегічного аналізу середовища, на заключному етапі оцінки її результативності може знадобитися додатковий аналіз зовнішнього оточення. Крім того, з часом стратегія може змінюватися, тому необхідний моніторинг та щорічне коригування стратегічних рішень і планів інноваційного розвитку. Скоординоване і паралельно-послідовне проходження пропонованих етапів стратегічного управління інноваціями дозволить забезпечити досягнення майбутніх бажаних результатів безпосередньо через інноваційний процес, зачіпаючи як концептуально-підприємницькі, так і організаційно-процедурні аспекти перспективного розвитку організації. Таким чином, особливістю стратегічного управління інноваціями є перспективне орієнтування інноваційної діяльності на запити споживачів, гнучке реагування і безперервне оновлення параметрів моделі бізнесу, виходячи з вимог конкуренції, в напрямку досягнення стійких переваг шляхом розвитку творчості та інтелектуального потенціалу підприємства, що зумовлює зростання його значення в системі управління сучасною організацією в умовах інноваційного розвитку світової економіки [4-5].

Доречним у застосуванні в стратегічному управлінні інноваційним розвитком підприємств може бути системний та комплексний підходи. За використанням комплексного підходу, є можливість визначити інноваційну стратегію. В цьому випадку вона виступає як складова загальної стратегії підприємства, орієнтована на визначення та досягнення перспективних цілей. Все це відбувається безпосередньо через комплекс інноваційних заходів, спрямованих на довгострокову перспективу. Дотримуючись загального стратегічного управління, інноваційна стратегія розширює та уточнює загальну стратегію розвитку підприємства, інноваційні зміни набувають впорядкованості і системності, а реалізовані інноваційні проекти забезпечують вищий рівень конкурентоспроможності підприємства [5-6]. Спираючись на системний та комплексний підхід під час реалізації стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства вкрай необхідно враховувати: життєвий цикл організації; рівень розвитку інтелектуальних ресурсів підприємства; визначити інноваційну стратегію як частину загальної стратегії підприємства.

5. Висновки та перспективи подальших досліджень в даному напрямку.

Отже, в умовах глобалізації та євроінтеграції проблема стратегування інноваційного розвитку в системі управління підприємства набула важливого значення, оскільки досвід успішних міжнародних компаній свідчить, що ефективно впровадження інновацій забезпечує конкурентні переваги, довгострокову дохідність та високі темпи розвитку і є основним фактором економічного зростання.

Інноваційна стратегія в системі управління підприємства виступає як головна стратегія якісного зростання соціально-економічної системи, метод досягнення стратегічних інноваційних цілей діяльності, інноваційного розвитку в перспективі, зростання попиту, конкурентоспроможності. Вона зорієнтована на безперервний розвиток економічного суб'єкта, впровадження інновацій у різних формах і сферах його діяльності.

Таким чином, стратегування інноваційного розвитку в системі управління підприємства сприяє формуванню відносин соціального партнерства між соціумом, владою та бізнесом, що стимулює та активізує їх економічну активність, мотивує до ефективного та раціонального використання наявного потенціалу або прийняття управлінських рішень з пошуку альтернатив та додаткових можливостей підвищення рівня конкурентоспроможності, шляхом активізації виробничої діяльності.

Концептуальні засади, методи та інструменти стратегування інноваційного розвитку підприємства в умовах інклюзивного розвитку економіки можуть становити предмет і перспективи для подальших наукових досліджень в даному напрямку.

Author details (in Russian)

СТРАТЕГИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕПРИЯТИЕМ

Оксана Продиус

Одесский национальный политехнический университет

просп. Шевченко, 66, г. Одесса, 65044, Украина

e-mail: o.i.prodius@gmail.com

Аннотация. В статье раскрыто содержание и концептуальные основы стратегирования инновационного развития в системе управления предприятия в современных условиях ужесточения конкурентной борьбы на внутренних и внешних рынках. Особое внимание уделено этапам разработки и реализации инновационной стратегии, что позволяет структурировать формирование инновационной стратегии и выделить необходимые составляющие этого процесса в соответствии с новейшими тенденциями развития менеджмента. Проанализированы недостатки в управлении инновационными процессами на предприятии. Предложено совершенствования управления на предприятии в соответствии с современной концепцией инклюзивного инновационной деятельности. Обнаружено, что стратегирование инновационного развития в системе управления предприятия способствует формированию отношений социального партнерства между социумом, властью и бизнесом, что стимулирует и активизирует их экономическую активность, мотивирует к эффективному и рациональному использованию имеющегося потенциала или принятию управленческих решений в процессе поиска дополнительных возможностей повышения уровня конкурентоспособности.

Ключевые слова: инновационное развитие, стратегирование, инновационная стратегия, стратегическое управление, инклюзивные инновации, управление предприятием, системный и комплексный подходы.

Author details (in English)

STRATEGY OF INNOVATIVE DEVELOPMENT IN THE ENTERPRISE MANAGEMENT SYSTEM

Oksana Prodius

Odessa National Polytechnic University

1, Shevchenko ave., 65044, Odessa, Ukraine

e-mail: o.i.prodius@gmail.com

Abstract. The article reveals the content and conceptual foundations of strategic innovation development in the enterprise management system in modern conditions of toughening competition in domestic and foreign markets. Particular attention is paid to the stages of development and implementation of an innovative strategy, which allows you to structure the formation of an innovative strategy and highlight the necessary components of this process in accordance with the latest management development trends. The shortcomings in the management of innovation processes in the enterprise are analyzed. It is proposed to improve the management of the enterprise in accordance with the modern concept of inclusive innovation. It was found that stratification of innovative development in the enterprise's management system contributes to the formation of social partnership relations between society, government and business, which stimulates and activates their economic activity, motivates the efficient and rational use of existing potential or the adoption of managerial decisions in the search for additional opportunities to increase competitiveness.

Keywords: innovative development, strategy, innovative strategy, strategic management, inclusive innovation, enterprise management, systematic and integrated approaches.

Appendix A. Supplementary material

Supplementary data associated with this article can be found, in the online version, at

<http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2019/19poisup.pdf>

Funding

The authors received no direct funding for this research.

Citation information

Prodius, O. (2019) Stratehuvannya innovatsiynoho rozvytku v systemi upravlinnya pidpryyemstva [Strategy of innovative development in the enterprise management system]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 21, no. 2, pp. 210-218. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2019/19poisup.pdf>

Використана література:

1. Борисова З. Н. Проектирование системы управления инновационным развитием бизнес-процессами организации: процессно-структурный подход: монография. СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2008. 235 с.
2. Андрушків Б. М., Бортняк Ф. В., Вовк Ю. Я. Інноваційна політика: навч. посіб. Тернопіль: ТзОВ "Терно-Граф". 2012. 484 с.
3. Македон В. В., Рубець Д. С. Стратегічний інноваційний розвиток підприємств: теорія та методологія. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2013. № 45. С.75-86.
4. Мержа С. І. Інноваційна діяльність у промисловості: сучасний стан та напрями активізації в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. № 9. С. 159.
5. Титов А. Б. Маркетинг и управление инновациями. СПб.: Питер, 2001. 240 с.
6. Черкасова Т. І., Палагіна І. В. Стратегія та контроль інноваційного розвитку підприємства. Одеса: Астропринт, 2010. 310 с.
7. Зельднер А. Г. Место стратегирования в понятийно-категориальной системе прогнозирования. *Экономические науки*. 2012. №8 (93). С. 7-15.
8. Федулова Л. І. Інклюзивні інновації в системі соціально-економічного розвитку. *Економіка: реалії часу*. 2016. № 3(25). С.56-65.
9. Продіус О. І. Інклюзивні інновації в контексті соціальної відповідальності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. № 14. С.84-87.

References

1. Borisova, Z. N. (2008) *Proektirovanie sistemy upravleniya innovacionnym razvitiem bizner-processami organizacii: processno-strukturnyj podhod* [Designing the system of management of innovative development of business processes of the organization: process-structural approach]. St. Petersburg: St. Petersburg State University Publishing House, 235 p.
2. Andrushkiv, B. M., Bortnyak, F. V., Vovk, Y. Ya. (2012) *Innovacijna politika* [Innovation policy]. Ternopil: Terno-Graf Ltd., 484 p.
3. Macedon, V. V. (2013) *Stratehichniy innovatsiinyi rozvytok pidpryyemstv: teoriia ta metodolohiia*. [Strategic Innovative Enterprise Development: Theory and Methodology]. *Bulletin of NTU "KPI"*, no. 45, pp.75-86.
4. Merzha, S. I. (2005) *Innovatsiina diialnist u promyslovosti: suchasnyi stan ta napriamy aktyvizatsii v Ukrainy* [Innovative activity in industry: current state and directions of activation in Ukraine]. *Current problems of economv*. no. 9, pp. 159.
5. Titov, A. B. (2001) *Marketing i upravlenie innovatsiyami* [Marketing and innovation management]. St. Petersburg: Peter, 240 p.
6. Cherkasova, T. I. (2010) *Stratehiia ta kontrol innovatsiynoho rozvytku pidpryyemstva* [Strategy and control of innovative development of the enterprise]. Odessa: Astroprint. 310 p.
7. Zeldner, A. G. (2012). *Mesto strategirovaniya v ponyatiyno-kategorialnoy sisteme prognozirovaniya* [The place of strategy in the conceptual-categorical forecasting system]. *Ekonomicheskie Nauki*, no 8 (93), pp. 7-15.
8. Fedulova, L. I. (2016) *Inklyuzyvni innovaciyi v systemi socialno-ekonomichnogo rozvytku* [Inclusive innovations in the system of socio-economic development]. *Ekonomika: realiyi chasu*, vol. 3(25), pp.56-65.
9. Prodius, O. I. (2017) *Inklyuzyvni innovatsii v konteksti sotsialnoi vidpovidalnosti pidpryyemstva* [Inclusive innovation in the context of corporate social responsibility]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, Vol. 14, pp.84-87.

© 2019 Socio-Economic Problems and the State. All rights reserved.
 This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.
 You are free to: Share — copy and redistribute the material in any medium or format Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.
 The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.
 Under the following terms: Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made.
 You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.
 No additional restrictions
 You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Socio-Economic Problems and the State (ISSN: 2223-3822) is published by Academy of Social Management (ASM) and Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University (TNTU), Ukraine, Europe.
 Publishing with SEPS ensures: • Immediate, universal access to your article on publication; • High visibility and discoverability via the SEPS website; • Rapid publication; • Guaranteed legacy preservation of your article; • Discounts and waivers for authors in developing regions
 Submit your manuscript to a SEPS journal at <http://sepd.tntu.edu.ua>

